Anul X. Arad, Sâmbătă 7/20 Octomvrie 1906. Nr. 188.

REDACŢIA
Deák Ferencz-utcza nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. .. .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 «
Pe 1 lună .. .. .. 2 «
Numărul de Duminecă pe an 4 coroane.
Pentru România şi America 10 coroane.
Pentru România şi străinătate numerii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAŢIA
Deák Ferencz-utcza nrul 20.

INSERŢIUNILE
de un şir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicaţiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraş şi comitat 502

Anul X. NUMĂR DE DUMINECĂ Nr. 41.

Apărarea dreptului limbii.

Un caz bărbătesc de apărare a dreptului limbii ni se comunică dintr'o comună de pe Valea Murăşului. Bărbătesc şi vrednic de laudă. Cu atât mai vârtos, că el a fost săvârşit de ţărani, cari în cazul de faţă pot fi puşi drept exemplu de felul cum trebue să ne apărăm limba şi să-i căştigăm cinstea şi respectul, ce i-se discută de multe ori cu îndrăzneală.

In comuna Gioroc, din promontorul Aradului, posesorii de izlaz au ţinut Dumineca trecută o adunare. La adunare s'au prezentat Români şi Unguri, şi mai bine zis Jidovi, cari au posesiuni în comuna aceasta.

Sfârşitul adunării a fost — scriu foile ungureşti — că preşedintele adunării *Schneeberger Márk,* a trebuit să închidă adunarea »pentru a evită *vărsarea de sânge*«.

Adică-te pentru a evita nişte trânteli, — după cum suntem noi informaţi.

Scandalul a fost provocat de Ungurii şi Ovreii şoviniştí, cari, luând un ţăran român cuvântul şi vorbind în limba lui, l-au apostrofat cu obişnuitele apostrofe:

— Magyarul! (Ungureşte!)

— Magyarországon vagyunk! (Suntem în Maghiaria.)

Intoleranţa şoviniştilor a indignat la culme pe Români, cari deşi ştiau toţi ungureşte, n'au mai voit acum să vorbească nici unul ungureşte. Văzând ei batjocura ce se face cu limba lor, s'au ridicat toţi şi într'un glas au cerut ca discuţia să se facă în limba românească, fiind dânşii mai mulţi la număr şi protocolul să se ia asemenea *şi* în limba românească.

Notarul adunarii, învăţătorul reformat de acolo, plătit din banii Românilor, s'a arătat cel mai obraznic, după el, protocolul nu se poate luà româneşte, limba românească neavând nici un drept, fiindcă aceasta-i ţara ungurească.

Aceasta i-a înfuriat şi mai mult pe Români, dintre cari un sergent de artilerie, care era întâmplător de faţă şi a tot ascultat în linişte a sărit deodată la masa presidială, şi lovindu-o puternic cu pumnul a strigat:

— Nu-ţi umble atâta gura, ci scrie aşa cum îţi poruncim!

La aceasta prezidentul a sărit dela masă, iar şoviniştii de mai nainte, căutau uşile. In îmbulzeala spre uşi, au răsunat câteva palme şi şedinţa s'a terminat.

Ziarele ungureşti sunt pline fireşte de injurii la adresa Românilor din Ghioroc, cari — scriu ele — »dela ultimele alegeri se tot laudă cu naţionalitatea lor şi cântă cântarea oprită »Deşteaptă-te Române«.

Asta e... îndrăsnesc Românii să ţie la limba lor şi să-şi iubească naţionalitatea. Ei cutează să ceară limba românească în adunările lor, când dreptul lor în aceste adunări, unde dacă sunt numai doi-trei slujbaşi, plătiţi tot de dânşii, este cel mult să tacă şi s'asculte declamaţiile lor sonore ungureşti.

Dacă nu vor aceasta, şi uneori provocaţi de o prea mare dosă de obrăznicie, isbucneşte în sfârşit din ei năcazul şi cer, ca şi în cazul prezent, cu stăruinţă respectarea limbii lor, vina e tot a lor, pentrucă îşi apără un drept şi firesc şi sfânt şi nu se lasă batjocoriţi şi umiliţi.

Ceice însă văd şi în aceasta purtare o vină şi nu un merit, o virtute, precum este, de lauda acelora niciodată să nu te învredniceşti Române! Pe noi ne înveseleşte cazul din Ghioroc, unde ţărani Români au sărit atât de bărbăteşte întru apărarea dreptului limbii româneşti. Românii de pretutindenea pot să-l ia drept exemplu. Respect şi cinste să avem pentru ori care limbă, dar nici o iotă să nu lăsăm din dreptul limbii noastre acolo unde i-se cuvine.

Congresul naţional-bisericesc.

Şedinţa IV.

Mercuri 17 Octomvrie 1906.

Pe masa biroului sunt depuse, tipărite:

Raportul general al Conzistorului mitropolitan ca senat şcolar;

Raportul gen. al Conzist. mitrop. ca senat strâns bisericesc;

Raportul gen. al Conzit. mitrop. din şedinţa plenară;

Regulament pentru parochii în provincia mitropolitană a bisericii ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania (proiect);

Regulament pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare în mitropolia gr.-or. română din Ungaria şi Transilvania (proiect).

*

Prezidează I. P. S. Sa mitropolitul Ioan Meţianu.

Dr. G. Proca citeşte procesul verbal al şedinţei de eri. Se verifică fără vre-o observaţie.

Mitropolitul prezintă mai multe rapoarte, cari se trimit comisiunilor respective. Anunţă, că Sâmbătă se va oficia parastas în memoria decedatului mitropolit Miron Romanul. Se ia spre ştire şi se anunţă participarea în corpore a membrilor congresului.

Se intră în ordinea de zi.

Dr. N. Ionescu interpelează în chestia neîndeplinirii parochiilor vacante. Zice, că nu pretinde ca îndeplinirile să se facă aşa cum zice legea, e liberal în privinţa asta, deoarece legea în decursul vremurilor a putut să devină nepotrivită, deoarece împrejurările s'au schimbat de când s'a făcut legea. Spune însă, că în privinţa asta în dieceza Caransebeşului se comit ilegalităţi. Nu numai nu se îndeplinesc parochiile vacante, ci în multe cazuri se numesc de-adreptul teologi, cari nu au pregătirile să fie preoţi, unde sunt numiţi administratori. Asta e o anomalie.

Citeşte interpelarea.

I. P. S. Sa Mitropolitul spune, că la conzistorul mitropolitan nu s'a făcut nici o arătare oficioasă, nu are deci cunoştinţă, că ar fi vre-o anomalie în dieceza Caransebeşului în ce priveşte îndeplinirea parochiilor. Interpelatorul ori alţii trebuià să se adreseze la Sinodul din Caransebeş. Dacă apoi afacerea ajungeà la conzist. metropolitan, de sigur, că se luau măsuri şi aşi fi în poziţie — zice I. P. S. Sa — să dau un răspuns meritoric.

Dr. N. Ionescu ia cu durere la cunoştinţă respunsul, zice, că dsa a făcut interpelare, în Sinodul din Caransebeş, dar nu i-s'a dat importanţă şi nici nu ştie, că de atunci încoaci să se fi îndreptat ceva. Credeà, că şi Conzistorul mitropolitan să ştie de astea şi să ia măsuri de îndreptare.

Prezidentul observă, că dl interpelator va puteà să facă propuneri ori să rămână asupra afacerii la discuţia noului proiect de regulament, ce se va propune privitor la îndeplinirea parochiilor vacante.

Dr. I. Şenchea raportează asupra alegerilor protestate dela Turda, unde se va face scrutiniu, şi asupra celei dela Lipova, care protest este întârziat. Dar chiar dacă nu s'ar considerà asta, şi atunci nu-s motive de a nu verificà pe alesul. Propune verificarea dlui dr. A. Cioban.

După o scurtă discuţie la care iau parte Em. Ungureanu şi V. Demian, congresul verifică pe dr. A. Cioban.

P. Truţa în numele comisiei organizatoare, al cărei prezident este dr. Ilarion Puşcariu, referează asupra agendelor ce i-au fost încredinţate.

Propune ca raportul (tipărit şi împărţit deputaţilor) să se considere ca citit şi să se ia la cunoştinţă.

Propunerile ce face, congresul le primeşte.

Intre altele se face propunerea ca ven. conzistor mitropolitan să intervină pentruca în ministeriul de culte *să se institue un referent al afacerilor noastre bisericeşti.*

Prezidentul observă că s'a făcut o asemenea intervenţie, în scris, dar nu s'a primit răspuns.

P. Cosma întreabă: Sub care guvern s'a făcut intervenţia?

Prezidentul respunde că sub alt guvern, nu cel de acum.

P. Cosma, zice că Măritul Congres n'are cunoştinţă, căci nu i-s'a referat, despre intervenţia făcută. Citeşte decisul congresual trecut şi zice că mai ales acum este *actual* a se face din nou intervenţie.

Congresul aşa şi hotăreşte.

Dr. Preda, referează în numele comisiei bisericeşti, al cărei president este Vasilie Mangra.

Raportul se ia la cunoştinţă şi se primeşte ca bază la discuţie.

In special propune, ca în diecezele Aradului şi Caransebeşului să se ia măsuri pentru ca la încheierea căsătoriilor, *cele religioase să nu scadă.* De asemeni să se delăture răul cel mai mare: *concubinagiile,* cari de asemeni au crescut în diecezele Aradului şi Caransebeşului.

Să se ia apoi măsuri, în tot cuprinsul mitropoliei, *pentru a se împedeca emigrările.*

Russu Şirianu zice, că afacerea aceasta este de aşa mare însemnătate, încât noi nu o putem trata aşa, luând o asemenea hotărâre fără a ne da seamă, dacă o şi putem duce la îndeplinire. Crede că e mai consult a se lăsà afară din propuneri punctul acesta.

Congresul aşa şi hotăreşte.

Ars. Vlaicu, referent al comisiei şcolare, al cărui president este R. Ciorogariu, propune luarea la cunoştinţă a raportului general.

In special propune să se respecte concluzul dela congresul trecut în ce priveşte urgentarea, ca *datele statistice referitoare la mersul învătământului să se adune şi arangeze cu mai multă exactitate.* Comisia a constatat adică în rapoarte o mulţime de greşeli, superficialitate şi neexactitate.

Episcopul I. Papp spune că una din cauzele răului este formularul, blancheta ce s'a trimis pentru a fi umplută: nu-i destul de clară! Poartă apoi vina şi Conzistorul mitropolitan.

Russu Şirianu spune, că de un şir întreg de ani Congresul ia într'una conclus pentru-ca datele statictice să fie adunate conştiincios. Se vede însă, că nu se iau în socotinţă hotărârile Congresului, ci ni-se dă o statistică superficială, care e adevărată bătae de joc, lucru neserios. Ar dorì ca onor. comisie şcolară să ne spună, *cari sunt cauzele, unde zace răul,* să ştim apoi lua măsuri potrivite să ajungem la un rezultat, deoare-ce aşa nu mai merge. O corporaţie serioasă şi înaltă, cum e congresul, nu-i permis să tolereze asemenea statistică.

Dr. N. Ionescu, se declară încontra primirii propunerii comisiei.

Preşedintele e de părerea dlui Russu; să auzim întâi motivele răului şi cum s'a întâmplat să n'avem nici până acum o statistică exactă, după aceea vom şti ce să facem.

A. Vlaicu dă desluşiri amănunţite, arată cum din diferitele rapoarte ale celor trei Consistoare se vede o uşurinţă şi neseriositate revoltătoare şi câte odată — amusantă, ridicolă. Aduce pilde, cari într'adevăr produc ilaritate. Organele inferioare nu dau atenţia cuvenită acestor chestiuni, iar la Consistorul metropolitan de asemeni nu s'a lucrat cu sistem, ci iac'aşa, să scape iute.

Se cere închiderea discuţiei, iar după ce mai vorbesc *P. Rotariu şi Dr. G. Popovici* (acesta apărând Consistorul din Caransebeş, pe care dr. N. Ionescu îl atacase), se primeşte propunerea comisiei.

Arsenie Vlaicu urmează referada şi propune, ca *pentru censurarea cărţilor didactice să se institue o comisie compusă dintr'un număr egal de membri din cele trei dieceze.*

Propunerea aceasta provoacă o discuţie foarte animată.

I. P. S. Sa Mitropolitul atrage atenţia comisiei şcolare asupra unui singur lucru: dreptul autonom al fiecărui Sinod eparchial de a se îngriji, cari cărţi să se introducă în şcoli. Citeşte articolul respectiv din Statut.

F. Musta, archimandrit, face Contra-propunere: chestia să se relege la consistorul mitropolitan, care să vină apoi cu raport, că e o cheştie gravă asta

V. Goldiş susţine cu mult avânt propunerea comisiei, menită, zice, să scape din cătuşele înguste diecezane spiritul larg, care ne va aduce progres.

Archimandritul Vicar *V. Mangra* e de părerea că tocmai o comisie de asta centrală ar pune cătuşe şi ar creà un monopol peste cărţile didactice. D-sa crede că tocmai din contră: să dăm latitudine ca în dieceze să se lucre, acolo să se facă recenziile, şi anume *ascultând părerile învăţătorilor şi a corporaţiunilor lor,* cei mai competenţi a se rostì, dacă se pot ajutà de cutare manual didactic. Comisia censurătoare centrală ar produce întârzieri, cheltueli mari şi mai ales *conflicte,* căci ce ne-am face dacă Sinoadele vor respinge şi Conzistoarele vor oprì şi ele cărţile aflate bune de cei 4—5 membri ai comisiunei?

Dr. N. Ionescu este pentru propunerea comisiei.

In contra sunt *N. Ivan, dr. Suciu, Russu-Şireanu şi dr. Roşca;* episcopii *Papp şi Popea* arată că propunerea nu se poate admite, fiind mai presus de toate şi impractică.

După ce o susţine *R. Ciorogariu şi Ar. Vlaicu,* preşedintele pune la vot şi *Congresul primeşte cu mare majoritate propunerea dlui archimandrit F. Musta.*

Proxima şedinţă mâne la 9 oare.

Congregaţia de toamnă *a comitatului nostru este convocată — precum am mai anunţat* — pe 24 Octombrie c.

Biroul clubului nostru naţional ne roagă să facem apel către toţi membrii români să se înfăţişeze la aceasta adunare a congregaţiei fiind obiecte foarte importante la ordinea zilii.

Ca în totdeuna, în presara adunării Românii vor ţinea consfătuire la cafeneaua »Vass«.

*

Desminţire. Cetim în ziarele din Bucureşti: Nu este exact că guvernul din Viena a cerut agrementul pentru numirea contelui Forgach, Ungur de origină, în locul marchizului de Pallavicini, ca ministru plenipotenţiar al Austro-Ungariei în Bucureşti.

N'au fost propuşi pentru acest înalt post diplomatic decât ministrul-reşedinte al Austro-Ungariei la Cettinge, agentul diplomatic din Cairo şi dl de Schönbron dela legaţia Austro-Ungară din Londra.

Pe cât ştim, guvernul din Viena a cerut agrementul pentru dl de Schönbron, care este fiul prezidentului Senatului austriac.

*

Congregaţia de toamnă a comitatului Caraş-Severin este convocată pe 24 Octomvrie st. n.

In urma numirii vicecomitelui *Fialka* de comite-suprem, postul de vice-comite devenit vacant precum şi posturile de v.-notar I şi II eventual şi protonotar şi un protopretor se vor împlinì în această congregaţie prin alegere.

Partidul naţional din comitat — dupăcum cetim în »Drapelul« — a hotărît să-şi pună candidaţii săi la aceste posturi, în comitatul aproape curat românesc al Caraşului, şi a candidat la postul de vice-comite pe dl *dr. G. Dobrin.*

Partidul face apel către toţi membrii congregaţiei să se prezinte la adunare, şi »aşteaptă dela ei — zice apelul — precum şi dela cei neromâni, dar cu *bun simţ,* să voteze pentru candidaţii acestui partid«.

*

Comisia IV-a cenzurătoare a pertractat ieri asupra mandatului deputatului naţionalist *dr. George Popovici.* Pertractarea a fost amânată.

*

Partidul deputaţilor naţionalişti a ţinut ieri consfătuire hotărînd asupra luptelor în Dietă şi a discutat asupra proiectului pentru sprijinirea industriei.

*

Situaţia lui Goluchowski. In cercurile politice chestiunea Goluchowski aruncă valuri tot mai mari. Svonurile, ce se răspândesc nu spun unul şi acelaşi lucru. După unele se spune, că Goluchowski deja a şi abzis, iar după altele abzicerea lui Goluchowski nu se poate întâmplà, pentrucă e la mijloc conflictul vamal cu Serbia. Dacă deci ar abzice, s'ar considerà ca o învingere a Serbiei.

*

Noui fişpani. Foaia oficioasă aduce ştirea despre numirea alor doi fişpani: în comitatul Borşod e numit Kubik Béla, deputat dietal, iar în Ciongrad, Kelemen Béla.

*

Groedel în tot locul. Unde Groedel a ajuns stăpân, acolo a urmat şi sărăcia şi pustiirea pentru bieţii locuitori. Astfel s'a întâmplat şi cu locuitorii din satul Popaţi din comitatul Trei-Scaune. Fraţii Groedel au ajuns stăpâni pe pădurile ce încunjură acest sat.

La încheierea contractului s'a spus, că lemnele să fie cărate de cărăuşi din acel sat, ca şi ei să aibă din ce trăì. Dar fraţii Groedel nu s'au ţinut de contractul încheiat, ci cu îngăduinţa fostului guvern şi-a făcut tren de industrie prin întreaga pădure. Astfel s'a luat dela bieţii locuitori şi micul isvor de venit. Atunci au intentat proces, afacerea deci va ajunge înaintea judecătoriei.

ZIEGLER AGOSTON,

(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ), bandajist academic, furnisorul curţii regale, atelier de instrumente medicale-chirurgicale — UJVIDÉK.

Pregătesc tot felul de instrumente medicale şi de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistire, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeieşti; cearşafuri de pat de gumă pentru copii şi lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentre bolnavi, maşini electrice, în sfârşit tot de ce au trebuinţă bolnavii, medicii, moaşele, friseurii să capătă la mine cu preţurile cele mai ieftine.

La dorinţă trimitem preţuri curente franco şi gratis.

Din România.

Cuvântarea M. S. Regelui la Ploeşti. Vineri 20 Septemvrie, M. S. Regele, după sfârşitul manevrelor Regale a rostit la prânzul, ce s'a dat la cvartierul Regal următoarele cuvinte:

»Cu viue bucurie am salutat din nou corpul al 3-lea pe câmpul de manevră, şi astă-dată aproape de Ploeşti, care s'a deosebit în toate împrejurările prin avântul său patriotic«.

»Aceste frumoase simţăminte au şi îndemnat pe cetăţeni să ridice în sânul lor cel dintâiu monument în amintirea războiului închinându-l batalionului al 2-lea de vânători«.

»Cu drept cuvânt străluceşte în mijlocul oraşului acest semn de recunoştinţă fiindcă erau bravii prahoveni, cari au reînviat la Griviţa vitejia strămoşească«.

»Generaţia de astăzi trebue să păzească cu sfinţenie ce a fost dobândit prin sângele celor mai vrednici fii ai Ţărei; conducătorii armatei însă, au datoria să îngrijească ca virtuţile războinice să fie şi să rămână de-apururea vii în inimile ostaşilor«.

»Sigur fiindcă corpul oficeresc va veghea necurmat, ca armata să fie ori-când pregătită pentru înalta sa chemare, ridic paharul Meu în onoarea corpului al 3-lea, care şi-a atras şi astă-dată mulţumirea Mea«.

Aceste cuvinte ale M. S. Regelui fiind viu aclamate de asistenţi, Suveranul, luând din nou cuvântul, a urmat astfel.

»Implinesc o dorinţă, care-mi este deosebit de scumpă, închinând al 2-lea pahar pentru judeţul Prahova şi oraşul Ploeşti, cari m-au întâmpinat cu atâta bucurie şi căldură«.

»Strălucita primire şi aclamaţiile entusiaste, care au găsit un răsunet recunoscător în inima mea, vor rămâne o amintire dulce de şederea mea în mijlocul dvoastră«.

»Mulţumindu-vă pentru toate dovezile de dragoste arătate mie şi familiei mele, urez judeţului şi oraşului, cari au luat o dezvoltare aşa de însemnată prin bogăţia solului şi prin comerciul său, un viitor fericit. Ridic păharul în sănătatea locuitorior din Prahova şi Ploeşti«.

*

Regele va azista Duminecă la alergările »Jokey-Clubului«, al cărui preşedinte de onoare este.

Pentru Duminecă, se ştie, e fixat un premiu jubilar de 50.000 lei.

*

La Teatrul Naţional au început repetiţiunile pe scenă pentru piesele ce se vor reprezenta cu concursul ilustrei artiste domnişoara Agatha Bârsescu.

Repetiţiunile vor continua zilnic şi prima reprezentaţiune, cu Messalina, va avea loc în ziua de 15 Octomvrie.

Ultime ştiri.

Afacerea contelui Zichy. *Bud.* 19 Oct. O afacere a contelui Zichy ţine în senzaţie opinia publică. Contele Zichy Jenö a fost internat astă-vară într'un sanator şi acum a ieşit la iveală că contele ar fi fost internat cu forţa şi pentru motive politice, la ordinul lui Goluchowski. Contele a atacat în delegaţii cu vehemenţă pe ministrul de externe şi încă 'n ziua acea, a fost apoi transportat într'un sanator.

Ziarele s'ocupă toate cu cazul Zichy. In şedinţa de Mercuri a Camerei a fost şi o interpelaţie în afacere, făcută de Ugron Gábor, ministrul însă n-a răspuns încă.

S'aşteaptă cu mult interes să se facă lumină în afacerea misterioasă.

Bârsenii la Constanţa. Eri au sosit la Constanţa la orele 3 Românii din ţara Bârsei. In gară o mulţime de public aşteptă sosirea vizitatorilor.

Muzica militară a cântat »Deşteaptă-te Române«. Dl Bănescu primarul oraşului a urat vizitatorilor bunăvenire. A răspuns protopopul Voina.

Toată lumea formând un impunător cortegiu a pornit apoi la statuia lui Ovidiu, unde dl Bănescu a urat din nou vizitatorilor bună venire.

Dela Ovidiu, vizitatorii s'au dus la restaurantul Costache Isac, unde dl Bănescu a toastat pentru M. Sa Regele, care a recucerit Dobrogea lui Mircea-Vodă.

Preotul Comănescu a zis, că Românii ţărilor subjugate, când au auzit că fraţii lor în ţară liberă organizează o expoziţie s'au gândit cu toţii să vie şi să viziteze marea operă a naţiunei.

»Am rămas surprins a zis d-sa — de progresele voastre«. D-sa a mulţumit tuturor Românilor cari lucrează pentru propăşirea neamului.

Primarul Bănescu răspunzând zice, că nu poate fi o bucurie mai mare, momente mai înălţătoare decât cele procurate de aceste vizite. Mulţi au căutat să scormonească origina etnică; ne-au împins şi în spre Sud şi în spre Nord. Noi am rămas bine înfipţi aici unde ne-a adus Traian.

Să trăiţi, fraţi din Bârsa!

Dl N. Dumitrescu, delegatul ministerului de instrucţie, arată că, numai expoziţia naţională, a putut face unitatea culturală a tuturor Românilor.

După banchet, cu muzica în frunte au mers la gară unde un tren special a condus pe oaspeţi la Mamaia.

Oaspeţii au admirat cu nesaţiu marea pe care o văzuseră pentru întâia oară.

Lex-Rákóczy — e gata. *Budapesta, 19 Oct.* Legea care va eternizà memoria lui Rákóczy e terminată. Legea are de tot patru §§-e. Cele dintâi eternizând memoria, celelalte scoţând din vigoare art. XL. 1715.

Ministrul-preşedinte Wekerle va prezintà în şedinţa de Sâmbătă proectul.

Şahul Persiei în agonie. Din Constantinopol se telegrafează, că Şahul Persiei e în agonie.

Considerând că în Teheran domnesc stări neliniştitoare, nu e eschisă posibilitatea, că la schimbarea de Tron, să isbucnească revoluţie.

Abzicerea ministrului prezident francez. *Paris,* 18 Oct. Ministrul prezident francez, Sarrien, a înaintat prezidentului republicei, abzicerea. Fallières încă nu s'a pronunţat, dar se crede, că va primí abzicerea, deoarece prim-ministru sufere de mai multă vreme, de-o boală grea.

Urmaş îi va fi Clemenceau, fostul ministru de interne.

„In numele împăratului".

— Ce s'a întâmplat în Köpenick? —

In orăşelul *Köpenick* de lângă Berlin, un orăşel cu circa 20 mii locuitori, s'a întâmplat Marţi dup'ameaz un caz fără păreche în istoria şarlataniilor. Un şarlatan fără seamăn de îndrăzneţ, îmbrăcând uniformă de căpitan de gardă şi spunând că vine în numele împăratului, a deţinut pe primarul oraşului şi pe cassarul oraşului Köpenick, i-a dus legaţi la Berlin, după ce mai nainte luase toţi banii din casă la sine.

Despre ciudatul caz se comunică din Berlin următoarele amănunte:

Marţi cu trenul de patru dup'ameaz, sub conducerea unui căpitan gardă a sosit o trupă de două-zeci soldaţi la gara din Köpenick şi imediat au intrat în oraş. In fruntea lor merge *căpitanul cu sabia scoasă.* Trupa a asediat numai decât primăria.

Nimeni n'aveà voe să între ori să iase. Comandantul a dat ordin în cancelarii ca nici un funcţionar să nu se mişte dela locul său. Intr'astea se răspândise vestea asedierii în oraş. Consilieri au alergat la primărie, nimeni nu putea însă să între, pentrucă erau întâmpinaţi de soldaţi:

— In numele M. Sale Impăratului am asediat primăria!

Primarul deţinut.

Se adunase mai multe sute de oameni şi numărul mulţimei creştea din ce în ce. Poliţiştii au sistat comunicaţia şi au făcut cordon înaintea porţii primăriei. Cele mai fantastice versiuni circulau cu privire la cauza asedierii. Oamenii vorbeau despre *sume colosale cari s'ar fi defraudat.* Şi pe când veştile se dădeau din gură în gură, deodată apare în poartă primarul însoţit de un soldat, *care-l ducea la gară pe primarul Langerhaus.* Abea au trecut câteva minute şi spaima s'a făcut şi mai mare: *doi soldaţi îl scoteau pe poartă pe cassarul Widberg* ducându-l şi pe dânsul la gară.

Scontrare în numele împăratului.

S'a făcut deja seară, când starea de asediu a încetat şi *căpitanul s'a îndepărtat.* Funcţionarii n'au cutezat încă să se mişte dela locurile lor, dar cei de afară au intrat cine a putut. Se răspândi-se ca fulgerul vestea că căpitanul a scontrat cassa la ordinul împăratului Wilhelm şi *sigilând numărarul aflat în cassă* l'a luat cu sine, a dat ordin soldaţilor că peste o jumătate oră să se întoarcă la Berlin, iar dânsul urcându-se *într'o trăsură a mânat la gară şi a călătorit.*

Iritaţia mai târziu a crescut la culme, pentru-că s'au aflat vre-o câţiva cari dubitau. Au început să-i întrebe pe soldaţi, dela cari au aflat, *că căpitanul i-a luat din stradă pe când dînşii mergeau la cazarmă.*

In mijlocul unei confusii generale s'a întrunit consiliul comunal. S'au adresat telefonic la Berlin, de unde li-s'a spus că n'au nici o ştire de scontrarea ce s'a făcut.

Seara la opt li-a telefonat primarul *Langerhaus,* spunându-le că au *căzut victimele unui şarlatan şi că cu trenul cel dintâi se reîntoarce acasă.*

Cazul fără păreche face mare senzaţie în toată Germania. Poliţia întreagă a întreprins o adevărată razzie în căutarea căpitanului deghizat — nu i-s'a putut însă pân'acum da de urmă.

S'a constatat numai, amănuntele dispariţiei căpitanului. După săvârşirea scontrării, luând banii la sine, căpitanul a mânat la gară şi de acolo la 5 3/4 a călătorit până la staţia Rummelsburg, unde s'a coborît şi a dispărut.

Şarlatanul a luat cu sine 4000 de marce, suma toată câtă era în cassa primăriei.

INMORMÂNTĂRI

cu pietate religioasă, pe lângă supraveghiarea noastră personală, în toate preţurile, cu frumoase decorări de dolio, în mod corăspunzător.

Exhumare şi transport de cadavru în toate părţile necunoscând nici piedici, nici distanţă.

CSUTAK KÁROLY és FIA

primul institut de înmormântare

ARAD, piaţa SZABADSÁG nr. 20,

o o o o *(palatul contelui Nádasdy).* o o o o

Telefon 37, serviciu de noapte (la locuinţă): 339.

Cunune pentru posminte şi pantlici pentru cunune **pentru ziua morţilor** *şi pentru ori-care altă ocasie, cu inscripţii în ori-ce fel de execuţie, recomandăm împodobirea şi iluminarea criptelor după cheltuiala ce o vreţi.*

SICRIE de LEMN şi METAL

şi obiecte de aranjament de tot soiul.

Imprumutăm decoraţiuni, catafalc, drîc funebru in ori-ce alte obiecte necesare la o înmormântare.

Spriginul marelui public îl cer cu profundă stimă: **Csutak Károly és fia.**

Ştiri dela Expoziţie.

Nunta ţărănească dela expoziţie. Ieri după amiazi, s'a celebrat în Arenele Romane, nunta a doui tineri, Nicolae Haraga şi Ana Dumitrache din comuna Nicoreşti, jud. Tecuciu.

Nuntaşii au venit la Arene, după datină, în căruţe cu tradiţionalul brad şi în strigătele vesele ale nuntaşilor.

Arenele erau ocupate de un public imens, strălucind peste tot admirabile costume româneşti de prin toate ţinuturile.

Insurăţeii au trecut pe o estradă din mijlocul Arenelor, unde S. S. Nifon vicarul Mitropoliei, a celebrat căsătoria.

Corul dela dna Bălaşa dădeà răspunsurile. Naşi au fost dl Ioan Lahovary, ministrul de domenii, şi d-ra Margarita Lahovary.

După celebrarea căsătoriei mirii şi toţi nuntaşii au întins horă în Arene, în aplauzele obşteşti.

Dela Arene nuntaşii s'au dus însoţiţi de cântecele şi chiuiturile tradiţionale la Ospătăria ţărănească, unde au petrecut până noaptea târziu.

*

După celebrarea nunţei ţărăneşti a urmat la Arene, un concurs de frumuseţe şi de costume.

Au fost vre-o 40 de concurente care de care mai frumoasă şi mai pitoresc gătită.

Rezultatul concursului e următorul;

Hors concours, d-ra Alice Bodzanski; premiul I-iu d-ra E Grigorescu; premiul II-lea, Maria Sora din Seliştea şi d-ra Marinescu din Tecuciu; premiul al III-iea d-ra Elena Marcovici.

La concursul pentru costume: Premiul I-iu, d-ra Maria Popescu.

*

Azi, sosesc în Capitală vre-o 500 de Musceleni pentru a vizita Expoziţia Naţională.

Banchetul oferit Bârsenilor.

Primăria Capitalei a oferit Marţi sara un banchet în sala Bragadiru celor 600 de Români veniţi din ţara Bârsei. Pe lângă aceştia au participat dnii Dissescu, Delavrancea, dr. Leonte, Căpităneanu, Hurmuzescu, Cosăcescu, Moruzzi, Sfetescu, Ciurcu, Stroescu, I. T. Florescu şi majoritatea consilierilor comunali, pe lângă un număr de studenţi şi reprezentanţii ziarelor.

Banchetul a fost prezidat de dl M. Cantacuzino, primarul Capitalei, care aveà la dreapta pe protopopul Voina din Braşov, conducătorul Bârsenilor, la stânga pe dl Delavrancea şi în faţă pe dnii Dissescu şi Şerban, deputat al Făgăraşului.

Intâiul toast l-a ridicat *dl M. Cantacuzino*, primarul Capitalei, urând bună venire fraţilor din ţara Bârsei. A constat, că Expoziţia a avut darul să aducă pe toţi Românii pe pământul României.

Intr'un elan de însufleţire, primarul Capitalei a spus, că în toţi Românii există o singură inimă şi inima nu se despică. Pot exista graniţi între ţări, dar între suflete nu. In domeniul sufletesc toţi Românii sunt şi rămân uniţi. Intorcându-vă la vetrele voastre, — spunea dl Cantacuzino Românilor din ţara Bârsei, — spuneţi fraţilor, că atât cât va fi un cuget românesc, va există unire între toţi Românii. Cu D-zeu înainte!

A răspuns părintele protopop Voina.

*

Dl Delavrancea a mulţumit dlui primar, pentrucă l-a chemat în mijlocul fraţilor de dincolo. Românii din regat, zicea dl Delavranceş, vor fi având neîntelegeri între ei, dar când apar în mijlocul fraţilor, sunt uniţi. E natural, că acei de aici să aibă dragoste pentru cei de dincolo.

Iubirea aceasta e fatală, istorică, organică, căci existenţa de peste hotare e legată de existenţa noastră şi a noastră de a lor.

Vorbind despre viitor, dl Delavrancea a spus, în rezumat: La voi şi la noi să înceteze în cele din urmă, orice neînţelegeri. Aceasta e legea existenţei noastre. N'avem decât un singur lucru de făcut: să nu ne compromitem în faţa Europei, în chestia naţională. Să ştie toţi, că ne animăm pe această chestie.

Să ştie toţi Românii, că vor trebui să trăească numai pentru chestia naţională. In ce mă priveşte, zicea dl Delavrancea, am perdut totul şi nu mi-a rămas decât marea chestie naţională pentru care mă sacrific. (Aplauze).

Dl Dissescu a declarat, că vorbeşte pentru a mai prelungi şederea împreună a atâtor Români. Aminteşte dlui Delavrancea spusa Evangeliei: Cine umblă după viaţă, găseşte moarte şi cine umblă după moarte, găseşte viaţă. Cum s'a stins în tine speranţa, tocmai când se naşte lumina înfrăţirei?

Despre Expoziţie dl Dissescu a spus, că e jubileul naţiunei întregi. Cu această ocaziune s'au prefăcut durerile în fericire. Fraţii, cari au venit să viziteze Expoziţia, au venit la jubileul dreptăţii — căci poporul românesc voeşte să fie drept cu regele Carol — şi acei fraţi au prefăcut jubileul dreptăţei în al fraternităţii.

Dl Dissescu a terminat închinând pentru propăşirea sentimentului de fraternitate.

Dl J. Th. Florescu, într'un mişcător discurs a arătat, că vizita Românilor de peste hotare a avut de efect, că ne-a deşteptat din amorţire şi ne-a făcut să nu uităm legăturile de neam şi datoria noastră mare de a lupta pentru unitatea neamului.

*

Părintele D. Greceanu din satul Herman a rostit după aceia o entuziastă cuvântare a şi terminat mulţumind dlui primar pentru primirea făcută Românilor din ţara Bârsei şi zicând »Dumnezeu să ne ajute să vedem visul nostru împlinit«.

Dl Pascal Toncescu a toastat pentru toţi cari vorbesc şi făptuesc în interesul unităţii neamului.

Dl Grigorie Proca, primar din Râşnov, a mulţumit şi d-sa pentru buna primire.

Dl dr. Leonte, în numele Românilor macedoneni, şi-a arătat dragostea pentru transilvăneni.

Părintele Hamzea, parohul din Râşnov, a promis că Românii de peste hotare, când se vor înapoià la casele lor, vor luptà cu forţe înzecite pentru cauza neamului. A băut pentru dnii Delavrancea şi Dissescu.

*

După ce cântăreţul Toma Brenciu din Braşov a cântat mai multe cântece naţionale, părintele Ludu din Preşmer a închinat pentru presă, căruia i-a răspuns N. Marinescu.

Dl N. Şerban, deputatul Românilor din Făgăraş a băut după aceea, rugând pe D-zeu să dea minte Ungurilor.

Banchetul s'a terminat la oarele 12 noaptea.

*

Oaspeţii din ţara Bârsei au plecat a doua zi la Constanţa spre a vizità oraşul şi portul, iar mâne dimineaţă se vor înapoià în Capitală.

C. Demetrescu.

In chestia congresului învăţătoresc.*)

In fine s'a spus cuvântul cumpănit în chestia salarelor învăţătoreşti în organul chemat »Telegraful Român«.

Cei autorizaţi văd şi simt plângerile îndreptăţite ale învăţătorilor şi se gândesc, ca şi noi, la ameliorarea stării noastre.

Rămâne, ca să căutăm calea, care duce la mulţumire în felul cum ne arată »Telegraful Român« şi care cale singură poate fi bună.

Căci, fraţilor învăţători, noi nu ne putem gândi la o îmbunătăţire a sorţii noastre cu preţul de a ne jertfi ce avem mai scump, cu preţul de a lăsà în cetatea noastră tare organe nechemate.

De ne-am închinà altui idol, decât idealului de a ne ridicà şi noi oropsitul neam prin învăţătură, — înşine am dà armă în mâna celor, ce nu ne iubesc, împotriva noastră şi a instituţiunilor câştigate cu sudori crunte de înaintaşii nostri.

*) Rog pe celelalte ziare româneşti să binevoiască a reproduce acest articol.

POEZII POPORALE.

Culese de Costa Simion, Răcăşdia.

Câte boale's pe sub soare,
Nu's ca dorul arzătoare,
Câte boale's pe sub stele
Nu's ca dorul de grele.
Că dorul unde se lasă
Face lacrimilor casă.
Şi dorul unde se pune,
Face inima cărbune,
Şi multe vorbe prin lume.

Ceru-i plin cu munţi, păduri,
Eu 's robit de mari gânduri.
Ceru-i plin cu munţi şi stele,
Eu 's robit de o mare jele.
Amară-i inima mea,
Când gândesc la D-ta...

Mă miram mândro miram,
Mă miram, de ce slăbeam,
Nu slăbeam de nici un rău,
Ci numai de dorul tău.
Nu slăbeam de altceva
De cât de dragostea ta.

Frunză verde lemn uscat
Asară plecai în sat,
La mândruţa cu bărbat;
Ca să-i clatin fereastra
Şi să-i sărut guriţa.
Dar am fost prea încuragiat
Şi prea tare am clătinat,
Bărbatu i-s'a sculat
Şi pe mândra o întrebat;
— Măi muiere, măi nevastă!
Cine o bătut în fereastră?
— Măi omule bată-l vina,
Ii cotoiu lui vecina.
Numai şezi tu şi te culcă,
Nu-ţi face singur nălucă.
— Măi muere, măi urgie.
Cotoii n'au pălărie.
Cotoii au ochi şi gură
Dar n'au şi 'ncingătură.
— Măi bărbate mânce-l cânii,
Zău îi cotoiu vecinii,
Numa astrucă-te şi te culcă,
Nu-ţi face singur nălucă.
Cine-a fost, las să se ducă,
C'o fost firicel de brad
Şi de micuţ mi-a fost drag.
Şi'o fost fir de iarbă neagră,
Eu de mică i-am fost dragă.

*

— Culese de S. R. Oprean, com. Rovina. —

Nu venì bade de vreme,
Că bărbatul tae lemne,
Nu venì pe la fântână,
Că s'a face urmă 'n tină,
Ci vină pe la ocol,
Că-i numai năsipul gol!
Nu venì pe la chiotoare,
C'am o gudă lătrătoare,
Şi te muşcă de picioare!
Ci vină pe la fereastră,
Şi te fă a hurducà.
— Măi muere, măi nevastă
Ce hurducă la fereastră?
— Taci bărbate şi te culcă!
Că nu-i dracu să te ducă,
Că-i mâţa vecină-ta,
Care mâncă slănina.

Cucuruz cu trei frunzuţe
Şi bădiuţ cu trei drăguţe!
Una eu, una Mărie,
Una nana Părăstie.

Pe Murăş pe Dunăriţă,
Joacă, joac' o copiliţă,
Cu mânile 'n buzunare,
Şi le scoate sus la soare,
Că vine Dunărea mare.
— Vie, vie — să mă mâie,
Că n'am tată să mă ţie,
Maica-i slabă nu mă poate,
Surorile-s măritate,
Iară fraţii n'au dreptate.

Brudu*), brudu, brudurel,
Să mă duc şi eu cu el,
Să mă duc la Seghedin,
Să-mi iau o haină de in,
Şi-o năframă de mătasă,
S'o trimit la mama acasă,
Să o 'ncingă pângă ea,
S'o vadă câtu-i de grea,
Şi s'o vadă şi să creadă,
Cum mi-i inima de neagră,
Bătută de cară multe,

*) Brod, plută, luntre.

Nu, asta nu o voim, mai bine ducem în tăcere, ca și până acum, jugul greu al existenței noastre, ca cum am existat și până acum.

Mai bine împărțim bucuros soartea vitreagă, ce e hărăzită neamului nostru, la îmbunătățirea sorții căruia sincer prea puțini se gândesc, decât să devenim noi »boieri« și el să rămână tot îmbrâncitul neam din trecut.

Da, e justă plângerea noastră, e desperat strigătul unora dintre noi, dar' pătimirea noastră nu poate fi, nu e mai grea ca pătimirea neamului întreg.

E drept, neamul se ridică, dacă cei chemați să-l ridice, învățătorii, vor fi luminați. Și învățători ca să fie luminați — pe lângă cerința unei pregătiri mai bune, de cum a fost până de prezent — trebue să aibă mijloace materiale, ca să aboneze reviste pedagogice, literare, economice, etc., să-și procure cărți cultivătoare, tot atâtea lucruri, cari cer jertfe. — Și la aceste trebue să se gândească cu toată seriozitatea organele nouă suprapuse, chemate a păstrà neatinse instituțiunile noastre culturale și îndatorate a le dà urmașilor în stare mai bună, de cum le-au primit.

Să nu ne îndoim, că cei chemați se vor gândì de data asta mai serios cu privire la mișcarea, ce s'a pornit — deși neorganizată — în sinul învățătorimei confesionale.

»Telegraful Român« promite a se ocupà de această afacere, ne îndeamnă cu stăruință însă să ne asigurăm noi, prin purtarea bună și muncă neobosită, dragostea poporului, care în acest caz ar jertfì bucuros din puținul său.

Respectăm acest sfat și de asemenea le respectăm și pe celelalte, însă rugăm organele chemate să nu uite, că poporul, ori-cât de bun e el, când e vorba de dat, i-se întunecă înaintea ochilor, pentrucă lui ceru-i toți, dar' nimenea nu-i dă, făr' numai Dumnezeu din ceri. El, care în multe părți duce o viață ce-ți stoarce lacrămi, se miră cum de învățătorul nu se ajunge cu 300 fl. și celelalte mici accidențe.

Noi credem însă, că fără a pune noue sarcini pe popor, ni-se pot urcà salariile.

Iată cum:

Să se facă pașii de lipsă în arhidieceză și în fiecare dieceză pentru crearea unui fond anume pentru scopul acesta.

Să se întreprindă o colectă generală în arhidieceză și dieceze și nu mă îndoiesc, că în doi-trei ani fondul, ce e de-a se înființà, se va sporì în așa măsură, că înșeși Conzistoarele vor puteà urcà salariile.

Cum s'au adunat pentru zidirea catedralei într'un an sute de mii, tot așa se pot adunà pentru acest scop, dacă se vor însufleți toți fiii neamului nostru, sute de mii. Vor premerge cu exemplu mai marii bisericii, vor dà cei-ce au multmult, vom face noi cu preoții colecte în comună, în biserică, și chiar în școală între elevii nostri, vom solicità spriginul tuturor filantropilor și vom da noi înșine.

Comitetele și sinoadele parochiale — să fie învățătorii din toate punctele de vedere neexcepționabili — prea puține vor fi aplicat să urce din îndemn propriu salariile, — dacă ar face-o însă aceasta organele superioare chemate, prin un simplu ordin — și aceasta încă ar fi o cale sigură, ce ar duce la mulțumire generală — cele mai multe comune bisericești s'ar supune ordinului venit de sus, ar privì cu totului îndreptățită urcarea salarului și n'ar opune nici o rezistență.

Puține ar fi acele comune bisericești, cari aproape nu sunt în stare să-și plătească învățătorii și aceste nu mai ar aveà să apeleze la ajutor.

Noi însă pledăm mai bine pe lângă crearea unui fond, fiindcă pe calea aceasta învățătorul și-ar primì salarul din acest fond și n'ar privì poporul în el pe un om, ce trăiește din sudoarea altuia, cum — durere — zice poporul despre cei mai mulți inteligenți ai lui. Pledăm pentru aceasta mai ales din motivul, că atunci, fiind plătit plusul, cu ce se va urca salarul din respectivul fond, vor puteà merge prin locurile espuse, pe unde de prezent școlile tânjesc ori nu se află de loc, cei mai destoinici învățători. Știm, că atât noi gr.-or., cât mai ales frații gr.-cat. avem atâția fii de-ai bisericilor, cari ne-au uitat limba și sunt atâtea comune, unde e pe cale de-a se perde elementul românesc. Aici — la margini — sunt de-a se trimite apostolii.

Până la aceste ca să dăm noi mișcării, ce s'a pornit, un caracter oficios, încă în proximele conferențe să se facă propuneri concrete, să se înainteze aceste sinoadelor diecesane și pe urmă congresului bisericesc, care să iee în dreaptă considerare pretensiunile noastre juste. Și numai dacă aceste vor rămâneà nepăsătoare la plângerile noastre, iarăși conferențele gr.-or., separat de reuniunile gr.-cat., să-și esmità fiecare representanții săi, ca să se țină 2 congrese, unul al învățătorilor gr.-or., celalalt al celor gr.-cat., cari vor avea să chibzuiască și să afle calea cea mai bună pentru resolvarea mulțumitoare a acestei cestiuni și cari vor aveà apoi să-și aleagă trimișii lor la un congres general al învățătorilor români de ambele confesiuni. Acest congres ar fi mai mult ca să convină lamura învățătorimei de ambele confesiuni, ca să se sfătuiască cum să purceadă pentru de a îndupleca fiecare pe ai săi superiori pentru a hotărî ameliorarea salariilor.

Aceasta — cred — e singura cale, compatibilă cu poziția noastră și deamnă de niște fii, ce-și iubesc mai mult ca pe sine neamul, din sânul căruia s'au ridicat.

Până atunci însă cu dragostea ce o am pentru neamul nostru și pentru trudnicul muncitor de muncă grea și obositoare, pentru dascălul român, rog pe toți frații învățători să nu se rușineze de nici un fel de muncă pentru ridicarea stării lor și prin aceasta pentru a da exemplu frumos poporului, că adecă și cu puțin putem înaintà pe lângă muncă regulată, de ori ce soi și pe lângă un trai cumpătat, îi rog să se înfrățiască cu poporul în bucurii, muncă și suferințe și vor observa, că viața li-se va părea cu mult mai frumoasă. Cincinat a fost luat dela coarnele plugului de-a fost pus comandant al unei oștiri, împăratul Chinei ară în fiecare an o zi, să nu se rușineze dascălul român în cele 4 luni de vară a prinde 'n mână plugul și a se înfrăți cu brazda,

»Căci D-zeul neamurilor toate
»Sub strălucirea mândrei bolți albastre
»In codrii verzi și 'n negrele ogoare
»A sămănat nădejea vieții noastre«;

îi rog să asculte în zilele de vară, când pe câmpii să aștern covoare de verdeață și de flori frumoase, poveștile acestora, curmate de coasa harnică, trasă de mânile muncitoare a celui, ce iarna a făcut cu prelegerile lui să scapere inimile odraslelor, cari mâne vor forma puternicul și fericitul neam românesc, să se ocupe cu gândul de-a împrietini poporul — prin exemplu — cu o economie mai rațională: de pământ, de vite, grădini de poame, stupării etc. etc., tot atâtea mijloace, cari ne-or asigura nouă bunăstare, mulțămire, plăcere, iar poporului vor servì ca pildă bună.

Tilișca, în 10 Oct. n. 1906.

Niculae Comăniciu,
învățător.

De cară Brașovenești,
De boiți Moldovenești,
De picioare cătănești.

Seara bună mândra mea!
Că eu nu mai pot ședeà
Că mă strâng curelele,
Și mă rod obielele,
Și m'așteaptă mândrele.

*

(Auzite dela col. P. Coroiu Câmpani-de-jos, cott Bihor.)

Pela popa printre pruni
Face mândra rugăciuni,
Cu furca și cu grebla
Doar s'a putea mărita;
Mai apoi cu rășitor
S'o iee un învățător.

Frunză verde de alun
Du-te dor unde-ți spun,
Du-te la mândra 'n pridvor
Spune-i, că după ea mor.

Mândruță de dorul tău
Imi făcui ochii părău;
Părăuaș cu lăcrămele
Te-ai putea scălda în ele.
Părăuaș două isvoare
Mândră doru-ți mă omoară.
Nu pot bea nu pot mânca
Făr' plânge și suspina,
Că mi-ai săcat inima.

Frunză verde trandafir
Mult mă uit și mult mă mir,
Dacă-oi crește ce m'oi face,
C'amu-s mic și gura-mi place.

Fetele săracele
Dulce gura, place-le,
Să le dai cu lingura
Și nu s'ar mai sătura.

Dragu-mi carul cu fân
Și fetele de Român;
Dragu-mi caru cu boi
Și fetele dela noi.

Traian Mager iun.

«VATRA LUMINOASĂ.»

Sub titlul »Colonia orbilor a Majestății Sale Reginei: Vatra Luminoasă Regina Elisabeta,« a apărut în limba germană următoarea importantă dare de samă asupra instituției cu numele de mai sus de către directorul ei dl R. Monske:

Desigur rare-ori s'a întâmplat să intereseze vr'o operă de umanitate într'o măsură atât de largă opinia publică, ba chiar să producă o așa de mare senzație departe peste granițele țării, ca cea din urmă operă a M. Sale Reginei: Colonia orbilor »Vatra Luminoasă«.

Și aceasta nu numai din cauza, că o regină și o poetă încoronată, în situația cea mai înaltă socială, a chemat la această operă, și nu numai pentrucă proporțional numărul orbilor din țară e îngrozitor de mare, ci mai înainte de toate pentrucă instituția aceasta este unică în felul ei, ca organizație și construcție a unei »colonii,« care să constea în cea mai mare parte din orbi.

Deoarece M. Sa Regina însași s'a adresat țării întregi cu rugare pentru ajutor, (o para pentru »Vatra Luminoasă« cu mulțumirile orbilor, Elisabeta), deoarece darurile în bani și alte ajutoare se citează pe calea publicității, de aceea va interesà pe toți generoșii prieteni ai oamenilor și pe toți făptuitorii de bine ai orbilor, ca să fie introduși în ideile mărețe și demne de admirație ale reginei, după cari M. Sa are de scop să vină în ajutorul orbilor din țară, pentru a face dintr'înșii pe de-oparte membrii folositori ai societății omenești, pe de altă parte pentru a aduce și țării însăși un serviciu neprețuit.

Câți bărbați sănătoși și voinici n'au fost până acum constrânși să-și agonisească în modul cel mai mizerabil pânea pentru ei și familiilor lor... numai prin cerșit! Ca povară pentru stat, și cerând milă dela inimile caritabile și dela rude, ei își mențineau existența lor mizeră și întunecoasă, în cel mai adevărat înțeles al cuvântului! Și de ce?

Pentru că nimeni nu le încredințează de lucru, nimeni nu le dă ocazie să învețe o meserie, o profesiune, care să le facă posibil a exista ca oameni liberi, ca părinți de familie stimați și ca membri folositori ai societății omenești. Chiar

Interesează pe dame

Din noutățile mele de toamnă a sosit un asortiment întreg.

Mărfi fine engleze și maghiare, flanele, parchete și altele; asemdnea vă recomand în atențiune, că am dat de un târg ocazional lățime 120 cm. prețul 38 cr. de metru; modelele cele mai moderne, — care se văd în vitrinele (galantarele) mele. — Cu deosibită stimă:

Nádler Lajos,
modist de domni și dame.
Andrási-tér, nr. 20.

când îşi exprimă voinţa cea mai hotărîtă a lucra şi a se face folositori, după cât îi ajută puterea mâinilor şi iscusinţa minţii lor, în cel mai bun caz lumea îşi arată mila faţă de ei, ridicând din umeri şi compătimindu-i, că nu le poate oferi nici o ocupaţie!

Nu este dară o urmare firească şi logică, ca aceşti cei mai săraci dintre săraci să părăsească din ce în ce terenul luptei pentru ezistenţă, lăsându-se în voia soartei, trăind în tâmpire, ca sarcină a propriei lor familii, în loc ca cu toată orbirea lor, totuşi să umple un loc în viaţă, servind Statul ca muncitori.

In ţară aci sunt multe mii de astfel de orbi, părinţi de familie şi tocmai de a veni în ajutorul lor în primul rând, este silinţa reginei! Căci nu numai bărbatul, care de altfel e sănătos şi plin de putere şi producător, ajunge în urma unei orbiri de mai târziu la o soartă tristă fără sfârşit, căzând într'o situaţie de mizerie care-i ruinează corpul şi sufletul, ci întreaga sa familie suferă mai mult sau mai puţin sub nenorocirea capului ei, văzându-se lipsită de orice posibilitate a unei întocmiri de viaţă mai cuvenită şi căzând la urmă Statului ca povară, populând casele de săraci, temniţele sau casele de corupţie!

Ca demoralizător trebue să influenţeze asupra unui suflet gingaş de copil, când vede pe tatăl său aşa neajutorat, compătimit de toţi, petrecându-şi viaţa amărît, zilnic cu grija pentru pâinea de toate zilelele luptând aşteptând până când mila celor cari văd îi aruncă un bănuţ în pălărie şi el mulţumind în gând: »Boda proste«.

Că o astfel de familie nu poate înflori, e lucru evident. Femeea murmură şi-'şi blastămă soartea, care i-a dat un bărbat, ce a trebuit să orbească, copii îşi bat joc şi râd de tatăl lor nenorocit, şi săracul el însuşi.... se predă la urmă în mâna soartei şi decade din ce în ce până se tâmpeşte.

Intr'un an au orbit în ţară vre-o 10 mii de bărbaţi în urma epidemiei boalei de ochi egiptene; din aceeaşi parte cea mai mare sunt însuraţi şi sunt de altfel toţi sănătoşi la corp şi capabili de muncă. Tocmai acestora e scopul reginei să le vină în ajutor în primul rând, prin »Vatra Luminoasă«.

A le da ocazie orbilor să poată învăţă o meserie sau o profesiune, care să-i pună pe picioarele lor proprii, care să le mijlocească posibilitatea, să devină iar independenţi, să folosească statului în loc să-i cadă povară... acest program stă în fruntea coloniei.

Dar nu despărţiţi de familiile lor să ajungă orbii, nu destrămaţi de toate legăturile sângelui şi ale aparţinerii căsniciei lor, în cercul iubiţilor lor să fie reântorşi iar la o existenţă demnă omenească,

Stimaţi şi onoraţi în comunicaţie cu cei cari au vedere şi tot odată uniţi cu colegii lor de soarte, să li-se dea »de lucru« să umple locul lor ca oameni trebuincioşi, cari pot să aducă statului mari şi infinit de multe foloase!

Grea, foarte grea pare această problemă, şi totuşi se poate ca »Vatra Luminoasă« s'o rezolve. Şi tocmai aici în România, într'o ţară, care încă nu-i inundată de fabrici, unde lucrul de maşină încă nu acopere târgul, unde meseria îşi mai găseşte teren de aur, este locul cel mai potrivit a duce la împlinire ideea M. Sale, ca să se luminezе calea întunecoasă a vieţii orbilor şi totodată cu aceesta să aducă serviciu statului! Ca colonie a fost intemeiată »Vatra Luminoasă«, nu numai pentru orbii singuri, ci împreună cu ei şi pentru rudeniile lor mai de aproape. Ea nu trebue să se prezinte ca o casă de săraci sau cerşitori, ci trebue să formeze o mică comună pentru sine, care să nu cunoască alt principiu suprem, altă lege mai sfântă de cât cuvântul: »Roagă-te şi munceşte!«

Fără deosebire de religie sau naţionalitate, fără îndatoriri sau răsplătiri, ea să primească pe fiecare orb cu familia sa, numai cu singura condiţie: fiecare să muncească atâta cât poate, atâta cât îi stă în puterile sale pentru colonie şi pentru sine însuşi. Fie că e orb sau vede, fie că e bărbat sau femeie, toţi trebue să muncească pentru binele general şi prin aceasta aşa dar şi pentru sine însuşi.

O mare şi comună gospodărie, bucătărie comună, totul aparţinând unei mari familii, în care orbii să fie tocmai aşa priviţi ca cei cu vedere, pentru că întocmai ca aceştia ei singuri îşi câştigă pânea lor.

NOUTĂŢI.

ARAD, 19 Octomvrie 1906.

— **Maj. Sa Regele** va sosì în prima Noemvrie la Budapesta, unde va rămâneà timp mai îndelungat. Regele va luà parte şi la desvălirea monumentului lui Andrássy.

— **Prima expoziţie de copii** aranjată Dumineca trecută în Apoldul-Românesc din partea Reuniunei agricole din Sibiiu, a succes peste aşteptare. Această vrednică Reuniune, care până acum a aranjat 15 expoziţii de vite de prăsilă (Dumineca viitoare va fi a 16-a. în Săsciori), 1 de oi, 4 de poame şi 1 industrială (lucruri de mână femeiesc), a reuşit să aranjeze această primă expoziţie de copii aşa fel, că, desigur, se impun pe viitor cât mai dese asemenea expoziţiuni nu numai în întreg Ardealul, dar şi în celelalte părţi locuite de Români. Au participat la expoziţie 460 copii în vârstă de 6 luni până la 6 ani. Era o adevărată revelaţie să vezi atâţia copii viguroşi, frumoşi şi bine îngrijiţi. Mamele cu drept cuvânt se mândriau cu scumpele odrasle. Celor sărace li-s'au împărţit premii în sumă de 204 coroane, iar numele celor mai cu stare au fost menţionate cu onoare în raportul final al juriului. In juriu au fost d-nii: dr. N. Califar (Selişte), dr. Iancu (Tălmaci), dr. Schuler (fiscul comitat. Sibiiu), prim-pretor Dragits cu d-na (Selişte), d-na şi dl V. Tordăşianu, prof. dr. Şpan, prof. Stan, d-na şi dl R. Simu (Sibiiu), d-na Agnes, dr. Măcelar, d-na Păcurar şi alţii. La gară comitetul a fost primit de un banderiu de 70 călăreţi, între consiliul comunal şi public în 30 trăsuri şi pe jos mulţime enormă, îmbrăcaţi de serbătoare şi aclamând cu frenesie. Comuna, curat românească, are 2795 locuitori. Au venit însă număroşi ţărani şi din jur. S'au rostit discursuri din partea d-lor dr. Şpan, V. Stan şi dr. Iancu. Premiile s'au dat în libele de depunere ale Casei de păstrare din Selişte, însoţite de casete de economizare.

— **Cununie.** Duminecă s'a făcut în Selişte cununia gentilei domnişoare Cornelia Muţiu cu dr. V. Dan de Apşa, advocat în Sibiiu.

Urăm tinerilor căsătoriţi toate fericirile!

*

— Ana E. Dancăşiu şi Romul Constantinescu, îşi anunţă cununia lor, care se va oficià Duminecă în 21 Octomvrie st. n., ora 3 p. m., în biserica cea nouă din Răşinari.

Felicitări!

— **Hymen.** Dl Niţă Popescu, rigurosant în drept, alesul preot în comuna Toracul-mare (com. Torontal), s'a logodit în 1/14 l. c. cu drăgălaşa domnişoară Angelina Cicală, fica maşteră a dlui Niţă Dejanu, mare proprietar.

Sincere felicitări!

— **Intoleranţă confesională.** Dl Dr. *Iacob Radu* vicar foraneu, ne aduce la cunoştinţă un caz de intoleranţă confesională, întâmplat în comuna Comloş cu ocaziunea înmormântării regretatului *Dr. Iacob Maior* din Lugoj, acărui oseminte, precum se ştie, au fost transportate în Comloşul-mare spre a fi înmormântate în cripta familiară a neconsolatei sale soţii, Sylvia Bogdan, fiica fostului paroch gr.-or. din Comloş. La înmormântare s'a întâmplat însă un incident, care nu era ertat să se întâmple. Reposatul Maior fiind gr.-cat., preotul gr.-or. din Comloş, Mihai Păcăţan şi membrii comitetului parochial într'un zel vrednic de o cauză mai bună, s'au opus ca »unitul« să poată fi înmormântat în cimitirul gr. or. A trebuit să se ceară intervenţia telegrafică a P. S. Sale Episcopului *I. I. Papp*, care a dispus telegrafic permiterea înmormântării în cimitirul gr.-or., iar dela ministru s'a cerut asistenţă armată, în prezenţa, cărora s'a putut numai ţinea prohodul, iar după terminarea slujbei preoţii cari au oficiat prohodul în uşa cimitirului, au trebuit să se depărtăze nefiindu-le permisă intrarea în cimitir, şi cosciugul aşezat în criptă sub scutul baionetelor.

Iată unde duce intoleranţa confesională, combătută de noi totdeauna, de alţii însă numai când nu le vine la socoteală.

— **Aviz măiestrilor şi meseriaşilor români din Arad!** Pentru a puteà statorì programa activităţii secţiunei meseriaşilor din sinul »Asociaţiunei aradane« rog pe toţi meseriaşii români aradani, ca Vineri în 6/19 Octomvre seara *la 8 ore* să se prezinte în sala mică dela »Casa Naţională«. -- *Ioan Costa,* prezid. secţiunei.

— **Groaznic accident.** Cetim în »America« din Cleveland ce ni-a sosit azi: Veselul şi simpaticul nostru amic, Pavel Oprişiu, din comuna Boarta (Transilvania) lucra de mai bine doi ani şi jumătate in fabrica »The Cleveland Hardware Co.«

Mercuri în 26 Septemvrie la ora 5.30 p. m. se respândeşte ca fulgerul vestea printre Românii de pe partea ostică a Clevelandului, ca susnumitul nostru amic a fost omorît în fabrică.

Imediat am alergat la locul accidentului şi am aflat, că voind se repare s-a suit pe sus. Fiind întunerec s-a atins de o sârmă prin care se conduce electrica, de pe care se desfăşurase invelişul şi a rămas mort pe loc.

După 10 minute a fost dat jos de acolo cu ajutorul unei funie şi transportat la spitalul »S. Clair« unde mediciii au constatat moartea nefericitului.

Vineri în 28 a avut loc înmormântarea.

Cheltuelile înmormântărei în suma de 125 dolari au fost achitate de Companie.

Decedatul lăsa în urma sa o soţie cu numele Ana şi doi copilaşi, unul de 7 şi celalalt de 4 ani.

Până acuma nu se ştie ce despăgubire se va da familiei nenorocitului. Compania a promis 290 dolari, rudeniile însă nu primesc; se crede ca compania va plăti totuşi suma de 500 şi cheltuelile.

Nefericitul nu a fost membru la nici o societate.

Priviţi şi din acest esemplu iubiţilor fraţi, căci viaţa noastră aici în America este ca o barcă goală pe ocean.

— **Mireasa prinţului Albrecht.** Colaboratorul unui ziar german a avut o convorbire cu Maria Sulser, mireasa prinţului prusiac Albrecht. Impresiile lui aşa se vede nu sunt măgulitoare pentru mireasă, pe care o caracterizează în următorul mod:

— Maria Sulzer e de 40 de ani, nu e chiar frumoasă, nu-i afabilă şi nici n'are talent de actriţă. Prinţul e de treizeci de ani, inteligent, cult şi frumos. Are avere de douăzeci de milioane. Cu toate acestea el preţueşte mai mult dragostea.

— **Procesul ziarului »Világszabadság«.** Acest ziar a fost confiscat azi-vară pe vremea secerişului, deoarece se publicase în el doi articoli, în cari procurorul a văzut agitaţie de clasă. Se ştie adecă, că în vara trecută s'au făcut mai multe greve şi jandarmii sileau pe muncitori să între în lucru. Cei-ce nu întrau erau bătuţi şi chinuiţi. Văzând această nedreptate, Jocsák Kálmán, a scris doi articoli în cari arată nedreptăţile ce se fac muncitorilor. A fost dat în judecată. Miercuri a şi stat înaintea tribunalului, unde însă a fost achitat.

— **Concurs.** Societatea »Transilvania«, fundată în 1867, pentru ajutorul studenţilor şi elevilor meseriaşi români din Transilvania şi părţile ei, publică concurs pe ziua de 20 Octomvrie st. v. 1906. Un stipendiu de 800 lei anual, pentru filozofie. Condiţiunile sunt: Testimoniul de maturitate. Actul de naştere. Actul de paupertate autentificat de notarul public sau de o altă autoritate competintă. Certificat prin care să se constate, că este înscris la facultate. Certificat medical, că este pe deplin sănătos. La acest stipendiu vor fi preferiţi acei concurenţi cari se pregătesc pentru ramura ştiinţelor naturale. Stipendiul se acordă cu începerea anului şcolar 1906—1907, pe anii cât durează cursurile specialităţei alese: după regulamentul facultăţii, unde va urmà studiile.

Cererile se vor adresà dlui *G. Missail*, preşedintele societăţii, strada Graţioasă, 2. Concurenţii, cari vor reuşì şi vor dobândì stipendiul, sunt obligaţi a trimite comitetului la finele fiecărui semestru şcolar certificat de frequentarea cursurilor şi progresul obţinut la studii. De asemenea se vor obligà prin o declaraţie că vor rămâneà după terminarea studiilor în patrie. Bucureşti, 2 Octomvrie 1906. *Comitetul.*

— **Limbă ruseascǎ la universitatea din Cluj.** Din Budapesta se vesteşte, că la universitatea din Cluj şi pentru limba ruseascǎ se va formà catedrǎ. »Pesti Hirlap« luând act despre aceasta, atacǎ în mod violent guvernul invinuindu-l pentru acest act nepatriotic.

— **Alegere de preot.** In comuna Leasa a fost alegere de preot, alegându-se tinărul de mari nădejdi Alexandru Teaha, fiul preotului din Sohodul.

Dorim nou alesului mult succes!

— **Alegere de învăţătoare.** La postul vacant dela şcoalele confesionale din Hălmagiu, a fost aleasă dşoara Cornelia A. Moldovan.

Felicitări!

— **Teologi otrăviţi.** La teologia reformată din Cluj s'a întâmplat mare primejdie. Teologilor Miercuri seara li-s'a dat de cină carne de porc şi cârnaţi.

In ziua următoare la teologi se observau semnele unei boale. Indată s'a trimis după medic, care a constatat *cinci zeci şi două* cazuri de otrăvire. Partea cea mai mare a teologilor e grav bolnavă. S'a făcut cercetare să se adeverească, de unde s'a iscat boala. Ea a provenit din mâncarea rea.

— **Intâmplări din Rusia.** Berel Maslanska un comerciant jidan din satul Brzesin s'a dus la Moravice să cumpere bucate. Târguelile lui au ţinut până sara şi atunci n'a îndrăznit să plece la drum în puterea nopţii. S'a hotărît deci să rămână peste noapte acolo. S'a dus la ospătarul Solcic şi s'a încvartirat o chilie, iar banii i-a dat la proprietar spre păstrare. S'a dus de timpuriu să se culce, dar somnul nu-i venea, căci aierul era foarte înăduşitor. A eşit şi s'a dus în grajd, dar nici aici n'a putut să doarmă, îndeosebi că purtarea ospătarului i-a părut foarte bătătoare la ochi. A eşit de-acolo şi s'a ascuns în fânul unei căpiţe. Peste puţină vreme a văzut că se deschide uşa grajdului şi intră fiul ospătarului, beat şi se culcă în locul unde se culcase mai înainte jidanul. Aşa se vede, că rachiul l-a foarte ameţit, căci îndată fu cuprins de un somn greu. Peste câte-va minute uşa s'a deschis iarăşi şi încet intră Solcic şi soţia lui. El se apropie de cel ce dormea şi zice muierii: »Loveşte-l bine cu săcurea în cap şi dacă va mai rămânea viaţă în el, lasă-l în grija mea«. O lovitură puternică s'a auzit şi ucigaşii au fugit. Atunci comerciantul a plecat la jude. Judele, deşi era târziu, încă nu dormea, ci ţinea sfat cu jandarmii. Comerciantul le-a spus cele întâmplate. Au plecat cu toţii la hotel. »Unde e Jidanul? — a întrebat judele. — »Eu n'am văzut nici un Jidan«, — răspunde ospătarul, ce se prefăcea beat. — »Aşa? Cine e străinul ce doarme în grajdul tău, şi care ţi-a dat 300 de ruble spre păstrare?« Ospătarul nu putu răspunde nimic. A mărturisit, că el a »omorît pe Jidan«. Au aprins lampa, au plecat în grajd şi numai atunci au văzut, că în locul Jidanului, au omorît pe copilul lor.

— **Curentarea lui Cornel Teaha.** Eroul defraudării dela banca »*Pădureana*«, protopopul unit Cornel Teaha, e curentat în întreaga ţară, ca un făcător de rele.

— **Concert în Cuveşti.** Ţărănimea noastră înţelege tot mai bine rostul şi însemnătatea muncii intelectuale. Vedem, cum în multe părţi ţăranii arangiază concerte bine reuşite. Un atare concert a arangiat şi ţăranii din Cuveşti, sub conducerea harnicului învăţător G. Tomi. Punctele de program au fost executate foarte bine, şi spre mulţumirea tuturor celor ce au luat parte la acel concert.

— **Convocare.** Comitetul despărţământului Sălişte al »Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român«, convoacă prin aceasta adunarea cercuală ordinară pe Duminecă, în 4 Noemvrie n. c. în Aciliu, la care se invită toţi membrii şi toţi cei-ce se interesează de afacerile culturale ale poporului român.

Programul:

1. La 8 ore a. m. liturgie cu predică ocazională. 2. La 11 ore deschiderea adunării în sala şcoalei. 3. Esmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal. 4. Prezentarea raportului general. 5. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea cassei şi încassarea taxelor dela membrii noi. 6. Disertaţia: »Asigurarea vitelor, ca mijloc de întărire economică« de Dr. I. Stroia. 7. »Dizertaţia: »Inimicii viţei de vie şi mijloacele de apărare contra acestora«, de I. Chirca. 8. Darea absolutorului comitetului, după cenzurarea raportului şi cassei. 9. Stabilirea budgetului pro 1906. 10. Eventuale propuneri. Sălişte, la 10 Octomvrie 1906. Pentru comitet: *Dr. Stroia*, dir. desp. *P. Giura*, secretar.

— **Premiat.** Koch Jenő, fabricant de cuptoare de Meidlinger a fost premiat la expoziţia naţională din Bucureşti cu *medalia de aur.*

— **Iubileul contelui Beck.** Sâmbătă se vor împlinì şasezeci de ani, de când contele Beck e în serviciul miliţiei. Cu acest prilej îşi va ţineà iubileul, ce însă, la dorinţa jubilantului, nu va fi împreunat cu mari serbări.

— Atragem atenţiunea on. cetitori ai ziarului nostru asupra inseratului *Balla Sándor*, farmacist în Hódmező-vásárhely, Főtér.

Poşta Redacţiei.

G. Epure. Să meargă la antistia comunală, care este îndrumată să-i dea deslişirile de lipsă pentru a fi despăgubit. Dacă nu s'ar face, atunci să ne scrieţi.

Ioan Ureche, Vlaicoveţ. Dacă cele ce ne scrii despre preotul şi învăţătorul Dvoastre sunt adevărate, adresează-te Conzistorului din Caransebeş. Noi credem, că numai de acolo se poate aştepta îndreptare. Nu putem umpleà foaia cu afacerile unui sat, care nu interesează decât pe vre-o doi-trei dintre cetitori.

George Mladin, Curtecher. Poesia »Expoziţiei Române« nu se poate publica, pentrucă ai ajunge în temniţă pentru ea.

Dş. M. I. în C. A sosit prea târziu, era deja cules foiletonul.

Poşta Administraţiei.

Andrei Avram. Biniş. Am primit 1 cor. 64 fil. pentru abonament şi publicaţiune.

Pavel Ioan. Vârşeţ. Am primit 5 cor., pe al IV-lea cvartal 1906.

Timotei Popovici. Deliblat. Am primit 5 cor. Abonamentul e plătit până la 1 Ianuarie 1907.

Bursa de mărfuri şi efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 18 Octomvrie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7·14 — 7.15
Secară pe 1907.	6·50 — 6·51
Orz pe 1907.	7·05 — 7·06
Cucuruz pe Iulie	6·03 — 6·04
Cucuruz pe 1907	5·11 — 5·12
Grâu pe Aprilie 1907	7·44 — 7·45

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7·15 — 7·16
Grâu pe Aprilie 1907	7·44 — 7·45
Secară pe Aprilie 1907.	6·51 — 6·52
Ovăs pe Octomvrie	6·86 — 6·87
Cucuruz pe Iulie	5·03 — 5·04
Cucuruz pe 1907	5·15 — 5·16

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grepărechea peste 260 klgr. 122—123 fil.; mijlocii părechei. 250—260 klgr. greutate 126—127 fil. Uşori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: **Sever Bocu.**
Editor proprietar: **George Nichin.**

O văduvă română, modestă şi din familie bună, în etate de 38 ani, care ştie perfect a ferbe şi se pricepe la toată economia casei, doreşte a face cunoştinţă pe cale serioasă cu un văduv mai în etate care nu caută avere nici frumseţe, ci o femee casnică.

Doritorii să se adreseze la administraţia acestei foi, sub titlul: **Văduvă.**

Untura de peşte

cea obicinuită are un gust şi un miros atât de prost şi e atât de grea de mistuit, încât adeseori nici nu poate fi gustată de copii şi pacienţi gingaşi. Puterea mare de tămăduire şi de nutrire, pe care o posede untura de peşte o poate astăzi fie-cine gusta, căci preparată ca *Emulsiunea Scott* untura de peşte nu mai are însuşirile ei neplăcute. *Emulsiunea Scott* e gustoasă, uşor de mistuit şi de trei ori mai cu efect, ca untura de peşte obicinuită. Emulsiunea lui Scott nu pricinueşte nici cele mai mici gfeutăţi şi are totdeauna efectul dorit.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o ştiucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta şi trimiţindu-se *75 fileri taxă de timbru* trimite franco un model.

Dr. **BUDAI EMIL,** «*Városi Gyógyszertár*»
BUDAPEST, IV. Váczi utcza **34—50.**

Preţul unui flacon original C. 2·50
Se află în fie-care apotecă.

ANUNŢ.

Se caută măestri români, măsari, rotari, fauri, coloritori, barbieri, păpucari, croitori, fumieri, curelari etc. etc., cari vor aveà un viitor bun, având comuna noastră şi drept da târg.

Pentru răspuns detailat trimiteţi marcă postală dlui *Pavel Gherga,* înv. în Goruja, u. p. Krassova, (Krassó-Szörény m.).

DE UNDE SE CUMPERE FIE-CARE ROMÂN?

Hotărât, că numai dela comerciant român! Un comerciant român avem în Arad:

Cornel Santo

în a cărui specerie la „COŞNIŢA CU ALBINE"
din strada Deák Ferencz nrul 23

se pot căpăta articoli proaspeţi de tot soiul. Poate servi cu cafea de cea mai bună calitate, de 12 soiuri. ZAHĂR, RUM de CUBA şi JAMAICA, diferite soiuri de ceai, toate aceste pe lângă un serviciu prompt se pot căpăta pe lângă cele mai favorabile preţuri. Tot asemenea petroleu veritabil de America. — Despre adeveritatea acelor sus zise, se poate convinge fie-cine deja la o cumpărare cât de mai mică, deci cu stimă cere sprijinul Românilor **Cornel Santo.**

Nuinte de folosintă.

După folo inţă

Nu mai este

boală de porci

dacă vei comanda vestitul

praf de nutreţ

din Seghedin.

Promovează apetitul porcilor, le curăţă maţele, prin ce capătă sânge proaspăt şi curat, promovează de tot îngrăşatul, după folosinţă porcii nu se mai îmbolnăvesc.

PREŢUL unei cutii 50 fil. şi 1 cor. La comande mai mari mai ieftin. Revânzătorii au scăzământ la preţ.

Se poate procura exclusiv la

Zenke Zoltán, Szeged.

Cel mai bogat magazin pe câmpie pentru instrumente muzicale e a lui

BRAUN JÁNOS

pregătitor de instrumente muzicale

SZEGED, Strada Kárász nr. 7.

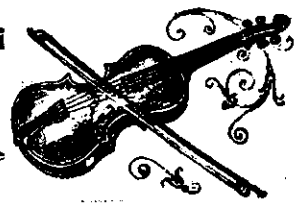

Unde se pot căpăta pe lângă preţurile cele mai moderate cele mai bune **violine, celo, gurdune, braci** (violina secund) şi **strune** şi mai departe **clarinete, harmonice.**

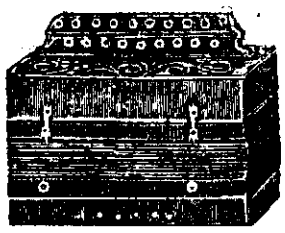

Reparări se efeptuesc artistic şi în modul cel mai grabnic posibil.

Trimitem gratuit cataloage ilustrate în **limba maghiară** şi **germană.**

CINE E BOLNAV!

La moment alină şi necondiţionat vindecă tusă, respirare grea şi durere de cap

SIRUPUL DE MUNTE PENTRU PIEPT a farmacistului BALLA

renumit, recomandat de medici şi care face cel mai **bun efect.**

La moment împiedecă tusă convulsivă, tusă măgărească, durere de piept, greaua respiraţie, astma, trocnă, ferbinteală şi reguşală.

Sirupul de munte pentru piept a lui BALLA descris mai sus se aduce în circulaţie în două forme.

Numai pentru cei în etate şi pentru copii de 12 ani în sus. Zilnic câte 4 linguri. La copii de 12 ani în sus tot aşa Preţul 2 coroane.

Numai pentru copii de 12 ani în jos. Zilnic 4—5 linguriţe. Preţul 1·20 cor.

Indrumări de trebuinţare alăturăm. —5

Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, H.-M.-Vásárhely, Fő-tér.

LA COMANDE PRIN POŞTE pentru espediţie şi ladă se compută 40 fil. La comandă mai mare de 6 coroane pachetarea gratuită şi pachetul se expedează scutit de cheltuială în caz de trimitere înainte a sumei.

Expositură în Toracul-mic. Filială în Buziaş.

„TIMIŞIANA“

institut de credit şi economii societate pe acţii în Timişoara.

Anul intemeierii 1885. : : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de reservă Cor. 150.000.

Primeşte depuneri spre fructificare şi dă deponenţilor 4½ %, după depuneri peste 20000 cor. cu abzicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plăteşte institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica şi se plătesc fără abzicere. Depuneri şi ridicări se pot face pe cale postală. şi se expedează franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum şi amortizaţionale în modul cel mai culant.

Direcţiunea institutului.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Asiguraţi: viaţa, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morţii, spese de înmormântare!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: *Arad, Bichiş, Bihor, Cenad, Caraş-Severin, Timiş* şi *Torontal*, — şi le efeptuesce pe lângă cele mai favorabile condiţiuni:

1. **In ramul vieţii:** capitale cu termin fics, rente, zestre pentru fetiţe, capital de intreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de inmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morţii intêmplate;
2. **In ramul focului:** clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, producte de câmp ş. a.;
3. **Contra furtului** de bani, bijuterii, valori, haine, recvisite ş. a. prin spargere;
4. **Contra grindinei:** grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, vie (vinea), plante industriale: cânepă, in, hmei, nutreţuri, tabac ş. a.

Desluşiri se dau şi prospecte se pot primi la agenturele noastre locale şi cercuale mai în fiecare comună şi direct prin

Agentura principală **„TRANSSYLVANIA“ în Arad**

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

Asiguraţi contra furturilor prin spargere: bani şi tot ce aveţi de preţ!

Asiguraţi contra grindinei: cucuruzul, grâul, sêcara, ovêzul şi toată economia.

Cimbale

cu aparat intern de oţel, cu ton fermecător de frumos, cu adjustament plăcut liferează **pe lângă rate** şi cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale a lui

VARGA ÁRPÁD

MAKÓ

(Lădiţa de postă nr. 31)

Preţ curent mare şi ilustrat se trimite gratis şi franco.

Onor. Public!

Am onoare a aduce la cunoştinţa on. public, că am în atelierul meu din

Temesvár-Józsefváros
Bonnáz-utcza Nro. 18

MARE DEPOZIT

de maşini de cusut, biciclete şi biciclete cu motor

de cea mai bună calitate şi cu preţurile cele mai moderate. — Mai departe atrag atenţiunea on. public asupra **lucrătoarei mele,** în care se repareazā de măestrii specialişti tot felul de maşinării punctual şi foarte ieftin.

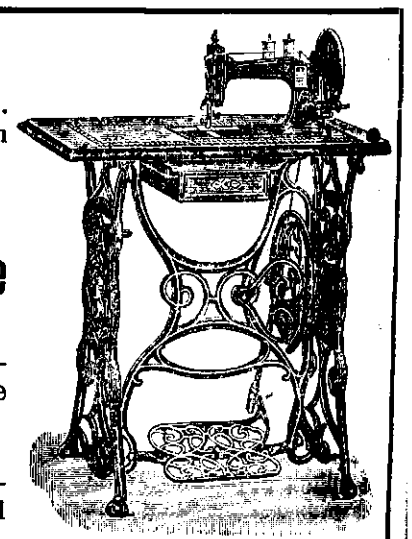

Cu stimă:

WALLACHY ÁRPAD, maşinist.

Biblioteca Universitară Cluj